

Mål nr 12378-24

Jeanette Höök m.fl. ./. **Stockholms stad genom dess exploateringsnämnd**

Stockholms stad genom dess exploateringsnämnd ("nämnden") har förelagts att yttra sig över motparternas överklaganden i rubricerade mål. Med anledning av detta vill nämnden i samtliga mål anföra följande.

Överklagat beslut

Nämnden beslutade den 13 juni 2024 i enlighet med bifogat beslut, bilaga 1.

Överklagandena

Merparten av klagandena har, som det får förstås, yrkat att beslutet ska upphävas. Vissa har även yrkat att förvaltningsrätten ska inhämta ett yttrande från Boverket. Klagandenas argumentation hänför sig i huvudsak till en föreslagen sträckning på en byggväg som omnämns i ärendet. Till stöd för sin talan har klagandena bland annat anfört att beslutet strider mot kommunallagen, miljöbalken och plan- och bygglagen.

Inställning

Nämnden bestrider samtliga av motparternas yrkanden och anser att överklagandena ska avslås.

Utveckling av talan

Vid laglighetsprövning enligt kommunallagen ska domstolen endast bedöma det överklagade beslutets laglighet. Enligt 13 kap. 8 § kommunallagen ska ett överklagat beslut upphävas, om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Frågor om beslutets lämplighet kan inte prövas inom ramen för laglighetsprövningen. Nämndens beslut är inte olagligt i något av de hänseenden som anges i nämnda lagrum.

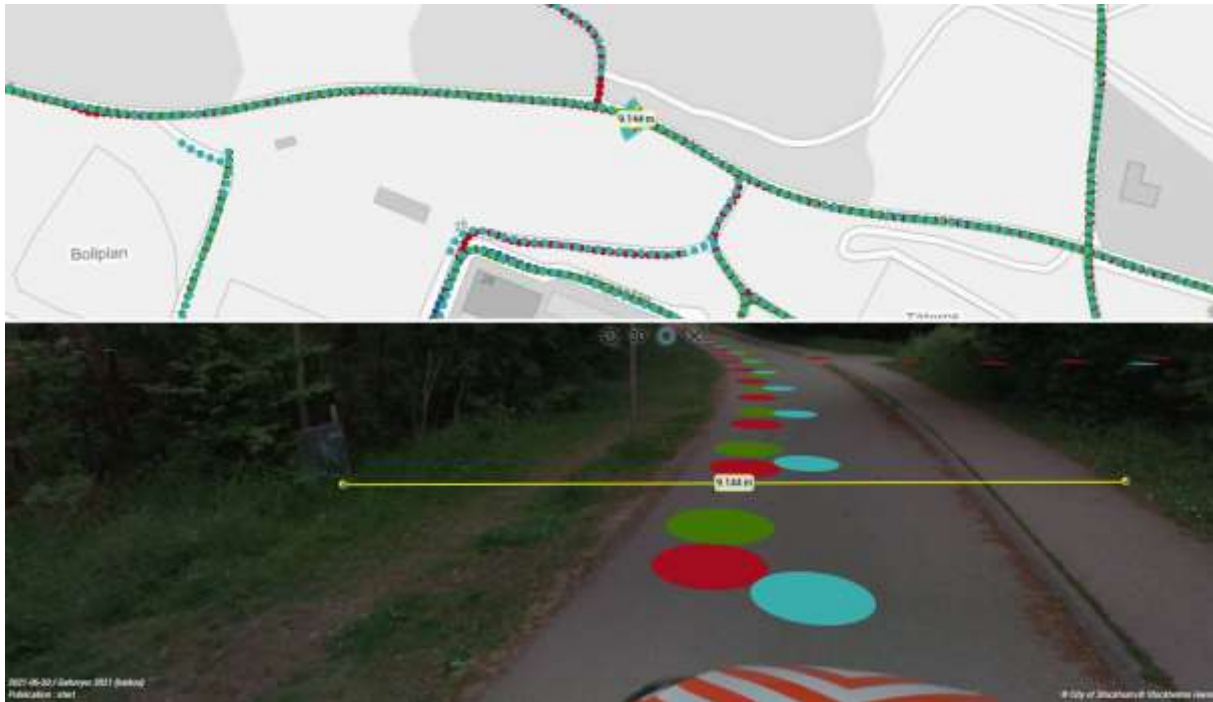
Bakgrund

Kommunfullmäktige i Stockholms Stad beslutade den 19 december 2022 att godkänna genomförandet av exploateringsprojektet Bergholmsbacken innehållande bostäder, förskolor, skola och utbyggnad av allmänplats i Bagarmossen. I genomförandebeslutet föreslås att byggtrafikens angöring ska ske via en temporär byggväg som angör Gamla Tyresövägen. Byggvägen var ej studerad i detalj vid genomförandebeslutet. Kommunfullmäktige gav exploateringskontoret i uppdrag att studera byggvägen mer i detalj och dess konsekvenser på omgivningen samt belysa alternativa lösningar till byggvägen. Uppdraget skulle sedan redovisas för nämnden.

Exploateringskontoret har sedan uppdraget gavs bland annat genomfört en barnkonsekvensanalys och uppdaterat den bygglogistikutredningen som legat till grund för valet av bygglogistik. Kontoret har även tagit fram en utredning av påverkan på naturvärden och artskyddsbedömning av fåglar och fladdermöss. Kontoret har utifrån dessa fördjupade utredningar och barnkonsekvensanalysen mer detaljerat utrett konsekvenserna och analyserat dragningen av den föreslagna byggvägen. Utifrån ovanstående arbete har kontoret bearbetat förslagen dragning av byggvägen.

I det överklagade beslutet godkänner nämnden den utredning som exploateringskontoret gjort så som redovisning av uppdraget från kommunfullmäktige. Utredningen består av ett tjänsteutlåtande (bilaga 2) inklusive tre bilagor. Nämligen en barnkonsekvensanalys (bilaga 3), en logistikanalys (bilaga 4) samt en PM kring ekologi (bilaga 5). Genom beslutet är inriktningen för exploateringskontoret i det fortsatta genomförandet av projektet att byggvägen ska anläggas på föreslaget sätt och att ett masslogistikcenter ("MLC") ska anläggas i enlighet med exploateringskontorets förslag.

Föreslagen sträckning på byggvägen framgår av sida 8-9 i tjänsteutlåtandet, bilaga 2. Byggvägen kommer inte att ianspråkta naturmark i någon stor omfattning då den i stor utsträckning kommer gå längs med Skarpnäcksvägen som numer fungerar som gång- och cykelväg. Denna befintliga väg kommer utmed en sträcka av ca 200 meter att breddas från ca 6 meter till ca 8 meter, se bild nedan. Breddningen kommer ske ut över ett område som nu består av klippt gräs se bild nedan. Inga träd planeras att fällas utmed Skarpnäcksvägen men det kan bli aktuellt med beskärning av vissa grenar. Innan Bergholmstorpet kommer byggvägen att svänga av norrut. Från att byggvägen lämnar Skarpnäcksvägen går denna på mark inom den nya detaljplanen för området, bilaga 6. Byggvägen går då på mark som senare ska omvandlas till lekpark samt gång-och cykelväg. Den mark byggvägen här tar i anspråk kommer således oavsett byggvägens dragning att ianspråkta när allmänplatsmark byggs ut i enlighet med den nya detaljplanen. Analysen av föreslagen placering av byggvägen återfinns bland annat på sidorna 4-9 i bilaga 4.

Bild på Skarpnäcksvägens som möjliggör en breddning för att klara byggtrafik samt gång och cykeltrafik.

Förslaget om att anlägga ett MLC på Bergholms bollplan handlar om att lokalt kunna ta tillvara på massor från projektet som kan bearbetas och sen återanvändas i projektet. MLC:t kommer bland annat innefatta en stenkrossanläggning där sprängsten från projektet kan omvandlas till massor som sedan behövs vid återfyllnad inom projektet. Analysen av behovet av en MLC av detta slag återfinns på sidorna 9-13 i bilaga 4.

Det överklagade beslutet innebär också att exploateringskontoret får i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta ett naturreservat i Bagarmossenskogen, att genomföra kompensationsåtgärder, att utreda hanteringen av dagvatten, att genomföra förstärkta dialoger med närboende samt att säkerhetsställa att byggvägen enbart används för nu aktuella projekt Bergholmsbacken. Så som nämnden uppfattat det yrkar klagandena att även dessa delar av beslutet upphävs men inget har anförts i sak för varför beslutet i dessa delar skulle strida mot lag.

Kommunallagen

Vissa av klagandena har anført att beslutet strider mot kommunallagen då det inte utgör en kommunal angelägenhet att anlägga byggvägen. Nämnden bestrider att så skulle vara fallet. Byggvägen behövs för att genomföra en antagen detaljplan som medger byggandet av 700 nya bostäder samt en ny skola och två nya förskolor samt vårdbostäder. Det är i allra högsta grad en kommunalangelägenhet att medverka till denna typ av stadsutveckling av bostäder och samhällsservice. Den aktuella byggvägen behövs inte bara för uppförandet av nya bostäder i privat regi utan även för övriga delar av projektet och för anläggandet av gator, parker och annan allmänplats som ska byggas ut i enlighet med detaljplanen. Utan byggvägen skulle inget av det ovan nämnda projektet kunna genomföras. Att möjliggöra för privata aktörer att bygga nya bostäder är också en kommunal angelägenhet, dels är byggandet av nya bostäder i sig en kommunal angelägenhet men också möjligheten att sälja och upplåta mark

till privata aktörer är en viktig inkomstkälla för kommuner. Att nämnden medverkar till nu aktuella projekt samt till att byggtrafik ska kunna anlöpa exploateringsområdet ryms därmed uppenbart inom den kommunala kompetensen och strider således inte mot kommunallagen.

Eventuellt behov av ytterligare tillstånd

Vissa av klagandena har anfört att nämnden saknar erforderliga tillstånd för att kunna anlägga byggvägen och MLC. Nämnden kommer självklart att orda med de tillstånd som krävs för att byggvägen och MLC ska kunna anläggas och användas. Detta innefattar bland annat tillstånd att använda den aktuella marken för ändamålet, i form av t.ex. polistillstånd för upplåtelse av offentlig plats. Erhålles rätt typ av tillstånd är det i motsats till vad vissa av klagandena anför möjligt att använda den aktuella marken för byggvägen och MLC även om vissa delar är planlagd som parkmark. Vidare kan det eventuellt krävas olika typer av miljötillstånd för att byggvägen och MLC ska kunna anläggas och användas. För det fall sådana tillstånd behövs kommer nämnden tillse att dessa erhålles innan tillståndspliktig verksamhet påbörjas. Om projektet i något avseende inte erhåller erforderliga tillstånd i något avseende kommer åtgärder inte att vidtas utan då kommer projektet behöva finna nya lösningar. Det överklagade beslutet innebär inte att byggvägen och MLC kommer anläggas utan att erforderliga tillstånd först erhålles.

Miljöskyddslagstiftningen

Några av klagandena har anfört att byggvägen samt MLC kan komma att strida mot miljöskyddslagstiftningen ur olika perspektiv och bland annat nämns i flera avseenden att åtgärderna riskerar att bryta mot artskyddsförordningen. Nämnden har noga analyserat konsekvenserna av de föreslagna åtgärderna ur ett ekologiskt perspektiv vilket framförallt redogörs för i bilaga 5. I denna utredning analyserar WSP byggvägens påverkan på naturmiljön, hur fåglar och fladdermöss bedöms påverkas av den planerade exploateringen samt hur exploateringen bedöms påverka spridningsvägarna för grod- och kräldjur samt övriga vilda djur. I avsnitten 5.4.2 samt 5.5.1 i WSP:s utredning anges till exempel vilka åtgärder som behöver vidtas för att undvika konflikter med artskyddsförordningen avseende fåglar och fladdermöss. Nämnden har således genom expertis noga utrett de farhågor som vissa av klagandena lyfter fram och de skyddsåtgärder som föreslagits av expertis kommer också att vidtas. Vid genomförandet av projektet kommer nämnden också följa alla gällande riktvärden och normer för t.ex. buller och vibrationer samt för hur sulfithaltigt berg ska hanteras. Någon risk för störningar av naturvärden i den omfattning som framförs av vissa av klagandena föreligger således inte och det nu överklagade beslutet bryter inte heller mot miljölagstiftningen på det sätt som framförs.

Övriga invändningar

Vissa av klaganden har anfört att det överklagade beslutet inte varit berett på laglig väg. Detta bestrids då ärendet är mycket väl utrett. Nämnden har analyserat flera olika alternativ för att lösa frågan om byggtransporter och effekterna av den förslagna byggvägen har noga analyserats i underlagen till det beslut som nu överklagats. De frågor som kommunfullmäktige har velat få belysta har utretts i beredningen av ärendet. Beredningskravet är därmed med mycket god marginal uppfyllt.

Vidare har vissa av klagandena anfört argumentation som handlar om varför byggprojektet i sin helhet inte bör genomföras. Byggprojektet ifråga handlar om att realisera nu gällande detaljplan för området (DP 2016-19586-54, bilaga 6). Denna plan vann laga kraft 2024-04-03 efter att ha prövats i mark- och miljödomstolen, se dom [bilaga 7](#). I detta mål prövades många av de frågor som klagandena även lyfter fram i detta mål. Mark- och miljödomstolens dom överklagades men mark- och miljööverdomstolen gav inte prövningstillstånd. De frågor som lyfts av klaganden som rör genomförandet av detaljplanen är därmed inte aktuella att pröva i nu gällande mål. Detaljplanen har antagits och prövats av domstol och att denna ska genomföras kan således inte på nytt bli föremål för prövning i detta mål. De frågor som prövats inom ramen för detaljplanen har även konstaterats inte strida mot någon lag vilket medför att de inte kan utgöra skäl för att nu aktuella beslut ska upphävas.

Sammanfattning

Det överklagande beslutet innebär, i relevanta delar, enbart att exploateringskontoret ska gå vidare med projektet med utgångspunkten att den temporära byggvägen samt MLC ska anläggas med viss placering. För att anläggningarna ska kunna byggas och användas krävs också att nämnden erhåller alla erforderliga tillstånd. Varken byggvägen eller MLC kommer bryta mot miljöskyddslagstiftningen. Det utgör en kommunalangelägenhet att anlägga byggvägen för att kunna genomföra den nya detaljplanen. Beslutet har tillkommit på lagligt sätt och strider inte heller i övrigt mot annan lag eller författning.

Det ankommer det på klagandena att visa att beslutet är olagligt och klagandena har bevisbördan för att det finns omständigheter som innebär att ett kommunalt beslut ska upphävas på någon av de grunder som anges i 13 kap. 8 § KL. Klagandena har inte anfört någon omständighet som medför att det överklagade beslutet kan anses olagligt. Frågor om beslutets lämplighet i övrigt kan inte prövas inom ramen för laglighetsprövningen. Överklagandet ska därför lämnas utan bifall.

Bilagor

1. Exploateringsnämndens beslut av den 13 juni 2024.
2. Exploateringskontorets tjänsteutlåtande Dnr 2022-02805
3. PM BKA byggväg vid genomförande av Dp Bergholmsbacken, Bagarmossen, dat 2024-04-26
4. Rapport Logistikanalys, fördjupad analys av Bergholmsbacken, dat 2024-04-11
5. PM Ekologi byggväg Bergholmsbacken, dat 2023-12-15
6. Detaljplanekarta, DP 2016-19586-54
7. Mark- och miljödomstolens dom av den 27 november 2023